

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

Europeiske selskapers tilpasning til EUs klimapolitikk

Jon Birger Skjærseth

CREE-CICEP 2012

Bakgrunn

Lite systematisk kunnskap om hvordan selskaper responderer på EUs klimapolitikk

Organisering av prosjektet:

- 5 sektorer som omfattes av EUs kvotesystem
 - » Kraft (Per Ove Eikeland)
 - » Papir (Lars Gulbrandsen)
 - » Stål (Jørgen Wettestad)
 - » Sement (Anne Raaum Christensen)
 - » Olje (Jon Birger Skjærseth)
- Europeiske bransjeorganisasjoners posisjon og rolle
- «Skrivebords-studie» av de største selskapene (kvotepliktige utslipp) innenfor hver sektor
- Dybdestudie av to selskaper innenfor hver sektor

EUs klimapolitikk

■ Målsetninger:

- 20% reduksjon innen 2020
 - 20% økning i fornybar og energieffektivisering
 - Langsiktig målsetning om å av-karbonisere Europa innen 2050 (80-95% reduksjon)
- Teknologi
 - Prioriterte områder: sol, bio, vind, CCS, nett og kjernekraft
 - » Offentlig-privat samarbeid

EUs klimapolitikk

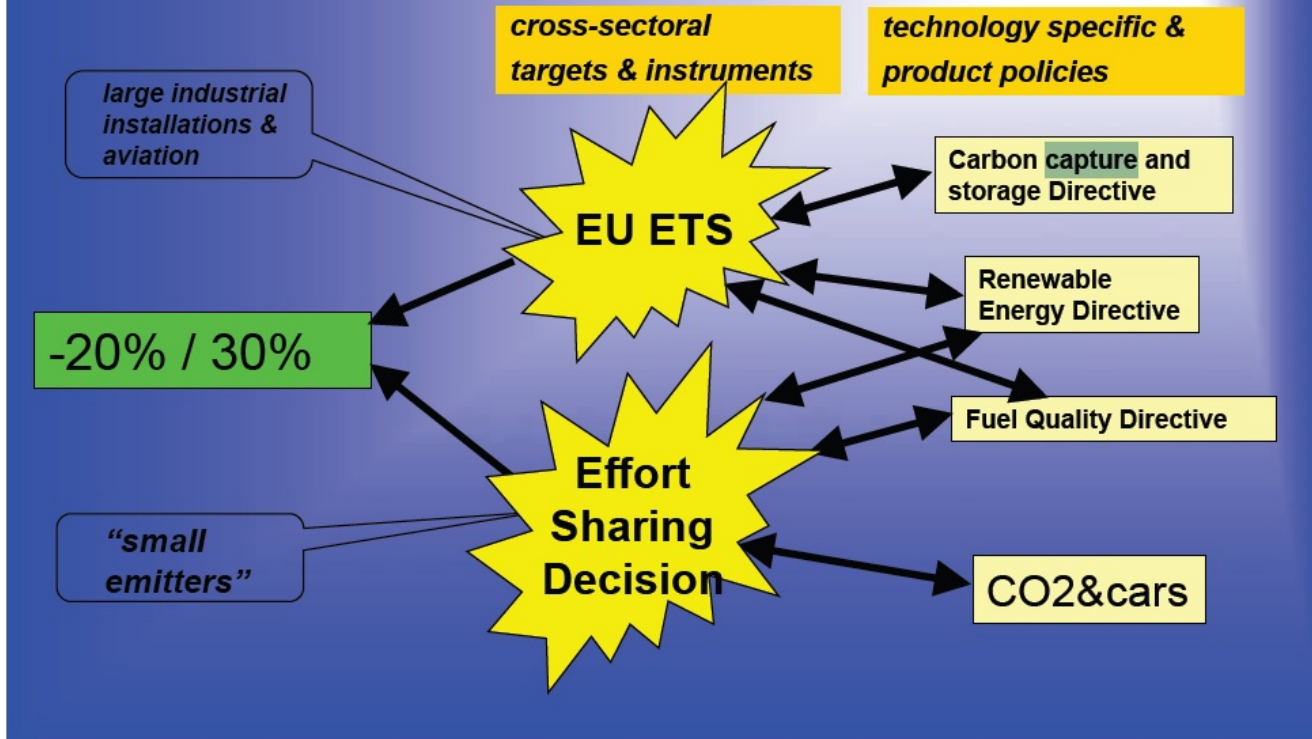
– Bindende politikk:

• EUs Klima- og energipakke (2008)

- Nasjonale mål for sektorer utenfor kvotesystemet
- Nasjonale mål for å øke fornybar energi
- CCS, utslipp fra nye biler og drivstoffkvalitet
- Revisjon av EUs kvotesystem
 - » Tre faser: 2005-2007; 2008-2012; 2013-2020
 - » Men har ingen sluttdato
 - » Omfatter ca. 11.000 installasjoner i Europa
 - » To viktige endringer fra 2013
 - » Kvote tak på EU nivå som reduseres gradvis
 - » Kraftselskaper må kjøpe kvoter; kraftkrevende industri får gratis basert på «benchmarking»

The Package at a glance

Kilde: Delbeke, 2009

Selskapers tilpasning

- To perspektiver:

- Motvillig tilpasning

- Regulering blir sett på som en trussel mot lønnsomhet og konkurranseevne
 - Selskaper vil motsette seg regulering og tilpasse seg til lavest mulig kostnad
 - Offensiv satsning på langsiktige lav-karbon løsninger kan ikke forventes

- Velvillig tilpasning

- Regulering blir sett på som en mulighet til å øke lønnsomhet og konkurranseevne
 - Selskaper vil støtte regulering og søke «early mover» fordeler
 - Offensiv satsning på langsiktige lav-karbon løsninger kan forventes

Selskapers tilpasning

▪ Observasjoner

– Størst endring i kraftselskaper

– Står for ca. 60% av EUs kvotepliktige utslipp

» Støtter EUs kvotesystem, også kjøp av kvoter

» Lavere utslipp (også før finanskrisen)

» Større investeringer i lavkarbon FoU

» Større investeringer i fornybar, mindre i kull

» Langsiktig strategi om å gjøre el-produksjon i Europa karbonnøytral innen 2050 (støttes av 61 selskaper)

– Viktige forklaringer:

» Størst reguleringspress og lavest risiko: Ikke utsatt for internasjonal konkurranse

» Fornybarpolitikken slår inn

Selskapers tilpasning

▪ Observasjoner

– Også interessante endringer i kraftkrevende industri

• Generelt motvillige til EUs kvotesystem, men samtidig tiltak og langsiktig tilpasning:

– Stål

- » ULCOS – konsortium bestående av 48 selskaper og organisasjoner som utvikler ny teknologi
- » Målsetning om 50% reduksjon i CO2 utslipp
- » ULCOS II (2010-2015) sikter mot etablering av demonstrasjonsanlegg
- » Finansieres av selskapene og Europa Kommisjonen

Selskapers tilpasning

- Sement
 - » Mer fokus på energi-effektivisering, alternative produksjonsmetoder og alternativ energi
 - » Mer fokus på CCS
- Papir
 - » Mer fokus på energi-effektivisering, biomasse og vindkraft
 - » 2050 strategi mot en lav-karbon biomasse-økonomi
- Olje
 - » Mer fokus på energieffektivisering og biodrivstoff
 - » Mer fokus på CCS
- Viktige forklaringer:
 - » Indirekte kostnader gjennom høyere el priser
 - » Forventinger, stimulering til samarbeid

Selskapers tilpasning

- ExxonMobil og Shell
 - Svært ulik respons på EUs kvotesystem
 - ExxonMobil: Aktiv motstander av systemet
 - » Ser på systemet som en trussel
 - Shell: Aktiv pådriver for systemet
 - » Ser på systemet som en mulighet
 - Hvorfor så ulik respons?
 - » Texas vs. Europa
 - » Ulik selskapskultur
 - » Ulike strategier
 - Men små forskjeller i klimastrategi

Selskapers tilpasning

▪ Oppsummering

- Prosesser mot lavkarbon løsninger i mange selskaper og sektorer
 - Økende grad av konvergens i klimastrategier
 - EUs kvotesystem og klimapolitikk en viktig forklaring
 - » Incentiver, oppmerksomhet, læring, forventninger, samarbeid
- Utviklingen mellom perspektivene om «velvillige» og «motvillige» selskaper

Veien videre

- Hva nå?
 - Vil utviklingen mot lavkarbonløsninger fortsette, stanse eller gå tilbake?
 - Finanskrise og eurokrise
 - Mindre klimapolitisk oppmerksomhet i EU
 - Lave kvotepriser og «konkurrerende» virkemidler
 - Polens veto mot å øke EUs ambisjonsnivå
 - Usikkerhet om en ny internasjonal avtale
 - Klimaproblemet består
 - » Oppmerksomheten har gått opp og ned siden 1990

